

Príklad hlavy s minimálnym stopom – Prisca del Tolkeyen.

Argentínska doga

K argentínskej doge ma vlastne priviedla zhoda šťastných náhod.

Práve som si zháňala literatúru, aby som sa vedela rozhodnúť pre to-ktoré plemeno, nakoľko som si chcela zaobstarať šteniatko. V tých časoch bola argentínska doga viac-menej raritou. Prvýkrát som toto nádherné plemeno videla na vlastné oči roku 1994, keď si pán Molnár (zhodou okolností môj bratranec) kúpil sučku z vynikajúceho spojenia. Bola to láska na prvý pohľad a ja som vedela, že toto je to správne plemeno, ktoré ma bude naďalej sprevádzať životom.

ALBERTO CORRIENTES

Netrpezlivo som čakala na šteniatka, ktoré mali pochádzať z kvalitného zahraničného krytia, samozrejme od pána Molnára. Takže roku 1996 k nám zavítalo túžobne očakávané šteniatko argentínskej dogy – psík Alberto Corrientes.

NIEČO Z HISTÓRIE

Argentína predstavuje územie s rozlohou vyše 2,76 miliónov km², s veľmi variabilnými a pestrými prírodnými podmienkami. Súhrn všetkých týchto prírodných podmienok predstavuje určité nároky, ktorým sa argentínska doga musela počas svojho vývoja postupne prispôbiť. **Toto zatiaľ jediné argentínske národné plemeno sa považuje predovšetkým za lovecké.**

Prvé psy do tejto oblasti doviezli španielski a portugalskí kolonizátori na začiatku 16. storočia. Psy conquistadorov pochádzali z Pyrenejského polostrova, odkiaľ sa vlastne organizovali všetky výpravy do Nového sveta. Boli to vlastne mohutné dogo-

Lov na diviaka.

vité psy, predchodcovia dnešného pyrenejského mastina. Požiadavky impozantného, mohutného a hrozivého psa takmer presne spĺňal španielsky mastif, ktorý bol už v tom čase rozšírený približne v takej podobe, ako ho poznáme v súčasnosti. Ide teda o plemeno historicky veľmi staré. Španieli začali v argentínskom meste Córdoba chovať psy, známe pod menom córdobská doga (Perro de pelea Cordobeses). Tieto psy sa používali najmä na psie zápasy a krvavé súboje, no postupom času sa menilo ich uplatnenie na lovecké účely, ale aj na stráženie a ochranu. Z toho vyplýva, že základ argentínskej dogy siaha ďalej ako do druhej polovice 19. storočia.

CIEĽ ŠEACHTENIA

Argentína sa stala zámorskou kolóniou Španielov už roku 1525 a čoskoro začali vo veľkom chovať dobytok. Stáda boli ohrozené dvomi nepriateľmi, pumou a jaguárom. Španieli so sebou zároveň priviezli aj divoké prasiatka, pravdepodobne na lovecké účely. Tie sa nečakane natoľko rozmnožili, že začali spôsobovať veľké škody na poľnohospodárskych kultúrach. Córdoba dogy boli síce zdatným protivníkom

pri love veľkých šeliem, čo sa týka sily a odvahy, ale na druhej strane boli príliš ťažkopádne, pomalé a málo vytrvalé oproti rýchlej a svižnej pume či jaguárovi. Tak isto aj pri love čiernej zveri sa prejavovali určité nedostatky, ktoré súviseli s celkovou nižšou čuchovou schopnosťou.

Pokúšali sa, samozrejme, použiť aj iné plemená európskych loveckých psov, ale s neúspechom. Dané jedince sa pravdepodobne nedokázali dostatočne prispôbiť náročným a tvrdým podmienkam v Južnej Amerike. Určitou nádejou sa stal bulteriér, ale aj on sa nakoniec ukázal ako príliš ľahký. Cieľom teda bolo vyšľachtit' takého psa, ktorý by vynikal silou, odvahou a účinnosťou córdobskej dogy, zároveň by disponoval výborným čuchom a vytrvalosťou najlepších európskych poľovných plemien a odolnosťou a bojovnosťou bulteriéra.

Príklad hlavy s výraznejším stopom – Arrsia z Florusova dvora.

Augustín Nores Martínez (vľavo) a pes Athos del Zodiaco – 70-te roky.

Jeden fľak tmavej farby na hlave je povolený.

ZROD NOVÉHO PLEMENA

O zrod nového plemena sa zaslúžil córdobský lekár Dr. Antonio Nores Martínez. Snažil sa vytvoriť takého psa, ktorý by bol vhodný na lov nebezpečných zvierat, predovšetkým púm a diviakov, mal by perfektný čuch, vrodenu ostrosť a bojovnosť, dostatočnú rýchlosť, inteligenciu a problémom by pre neho nemala byť ani práca vo svorke. **Základným stavebným kameňom v chovateľskej činnosti Dr. Martinéza sa stal jeden z najznámejších psích gladiátorov – córdobská doga.** Nové plemeno malo mať výborné čuchové vlastnosti, a preto bol prikrížený pointer, aby bol pes schopný pracovať aj „vysokým nosom“, pretože puma častokrát mylí svojich prenasledovateľov mohutnými skokmi. Len čo dostihne pumu, musí ju bez ohľadu na svoje zranenia zadržať až do príchodu lovca. Na zosilnenie odolnosti a necitlivosti voči bolesti, ale aj húževnatosti a vytrvalosti bol použitý biely bulteriér, vďaka ktorému má argentínska doga vlohy na lov čiernej zveri. Z druhej strany však na novovznikajúce plemeno preniesol hluchotu. Pre zvýšenie kohútikovej výšky, mohutnosti a celkovej hmotnosti použil škvrnitú nemeckú dogu. Jej prínos však nebol až taký, ako sa predpokladalo. Anglický buldog predovšetkým prispel vyrovnaným pomerom pokoja a bojovnosti, boxer zasa pomohol odľahčiť ťažkopádnosť a bola prikrížená aj bordeauxská doga. Posledné tri spomenuté plemená preniesli masívne čeľuste s pevne nasadenými zubami, ale, žiaľ, aj nežiaduci predhryz. Použitý bol ďalej írsky vlkodav, pre zvýšenie rýchlosti a sily, napokon pyrenej-

ský mastin prispel k stavbe silných kostí a k charakteristickej bielej farbe, ktorá bola potrebná pre odlišenie od diviny.

ZÁHADNÁ SMRŤ TVORCU PLEMENA

K tejto zložitej chovateľskej práci sa postupne pridal aj mladší brat Dr. Augustín Nores Martinéz, právnik. Tesne pred dosiahnutím **vytúženého cieľa Dr. Antonia Norea Martinéza na poľovačke v Cañada de Luque 2. decembra 1956 za nejasných okolností pravdepodobne zavraždili.** Augustín však aj napriek tragickej smrti brata pokračoval v presne vedenej plemenit-

9-mesačná sučka s výborným tmavým okom – Athina Zu-Ju.

be, a tak sa dôležité a vytýčené znaky plemena pomerne dobre ustálili. Vo februári 1954 začal s registráciou psov zo svojho chovu v chovateľskej stanici del Chubut. Prvým oficiálne zapísaným jedincom plemena argentínska doga bol Mayoco del Chubut. Do smrti Dr. Augustína roku 1978 bolo zapísaných 1031 jedincov.

Najlepší priatelia.

UZNANIE PLEMENA

Nové plemeno uznala argentínska kynologická organizácia (Federacion Cinologica Argentina) roku 1964 a nakoniec aj Medzinárodná kynologická federácia 31. júla 1973. Roku 1965 sa prvýkrát na výstave v Buenos Aires objavila aj argentínska doga, nie však ako poľovný, ale ako strážny pes. Argentínsky kynologický zväz vypracoval pomocou tvorcov tohto plemena pomerne stručný štandard s rozsiahlym komentárom k všetkým jeho častiam. Argentínska doga vzhľadom na svoj genetický pôvod bola zaradená do druhej skupiny FCI, podskupiny molossoïdné psy, typu mastífa. Aktuálny štandard je platný od 29. 1. 1999.

Samozrejme aj najmladší z troch bratov Martinézovcov, Dr. Francisco José, vlastníaci chovateľskú stanicu de Santa Isabel, zostal verný chovu argentínskych dôg. Jedince z tejto chovateľskej stanice patria medzi najkvalitnejšie vo svetovom meradle.

VYSOKO CENENÉ LOVECKÉ VLASTNOSTI

Argentínska doga zožala veľký ohlas najmä v kruhu lovcov a jej lovecké schopnosti sú neoceniteľné, čo sa týka lovu diviakov, púm ale aj iných nebezpečných zvierat. Určitým problémom bola bojovnosť medzi samot-

7-týždňové šteniatka argentínskej dogy.

nými psami, ktorú bolo potrebné do istej miery potlačiť, aby sa na poľovačkách mohla používať celá svorka. Tieto skupinové lovy sa skladajú zo štvania, ulovenia a zadržania, usmrtenia diviny. Nazývajú sa **monteria** a pozostávajú zo 4 až 5 psov.

ARGENTÍNSKA DOGA V EURÓPE

Prvé psy argentínskej dogy boli dovezené do Európy na letisko v Stuttgarte 22. augusta 1968. Tieto psy importoval známy kynológ Dr. Erich Schneider-Leyer. Bol to jeden pes a dve nepríbuzné sučky. Malí tieto mená: Toro del Neuquen, Pampa del Chubut a Retame de Amizu. Chovateľmi psov boli: Dr. Augustín Nores Martinéz a Ruben Paset Lastra. Nasledovali aj ďalšie importy, ktoré dovezol Dr. Otto Schimpf do Viedne. S týmito psami sa pokračovalo v ďalšom chove. Jeden z najznámejších a nesporne najkvalitnejších importov Dr. Schimpfa bol Escorpion de Santa Isabel.

NA SLOVENSKU

V rámci Slovenskej republiky prvý import uskutočnili manželka Saksunovci z Košíc v auguste 1988, sučka sa volala Gitana vom Knausser-Total a bola zapísaná v plemennej knihe SHPK pod číslom 001.

TYPY

Aj keď je argentínska doga napriek krátkosti svojej existencie pomerne ustáleným plemenom, i tu môžeme rozlíšiť ťažší a ľahší typ. Podľa Dr. Schimpfa (1992) sa najmä v severozápadnej Argentíne vyskytujú ľah-

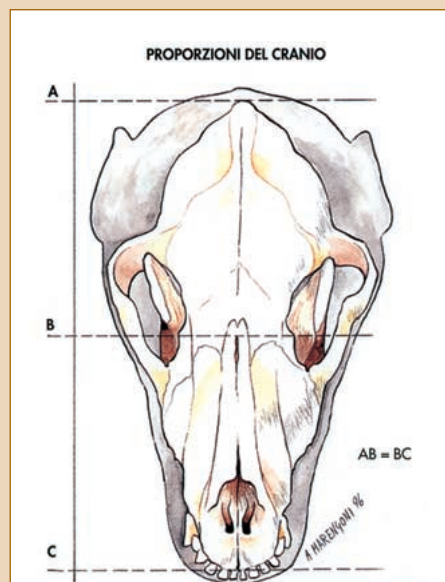
šie a pohyblivejšie typy. Je vraj samozrejmé, že pre lov veľkých divokých prasidiel je žiaduci ťažší pes, pre lov pumy zase ľahší, pohyblivejší.

Pre jednotlivé línie sú charakteristické určité plemenné znaky. Ľahko si môžeme všimnúť aj rozličné typy hláv, pre jednotlivé línie sú charakteristické napr. jemne kratšia línia nosa v porovnaní s mozgovou časťou hlavy a naopak, prípadne pomer línií nosovej a mozgovej časti je 1: 1, ako si to vyžaduje štandard. Ďalej to môže byť rozdielny stop; u niektorých výrazný, u iných zasa minimálny stop.

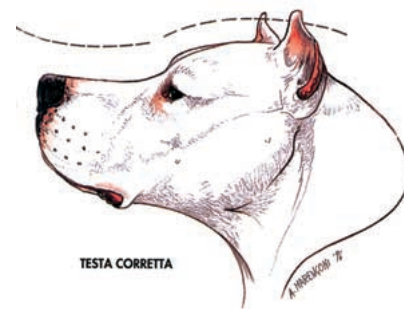
PRVORADÉ PRACOVNÉ VLASTNOSTI

Argentínska doga je pracovné plemeno, pri ktorom sa kladú veľké nároky najmä na silu, obratnosť, rýchlosť, vytrvalosť, teda obzvlášť na pohyb. Stredobodom pozornosti by teda mala byť aj výborná mechanika pohybu ako dôležitá súčasť dokonalej funkčnosti.

Argentínska doga je charakteristická svojou nezameniteľnou bielou farbou. Argentínski lovci a poľovníci trvali na bielej farbe, pretože ľudia a psy často spoločne lovili nebezpečné šelmy. Biela farba preto chránila psa pred možným omylom lovca, vďaka tejto farbe bolo možné loveckého psa už z diaľky ľahko rozoznať od diviny. Argentínski lovci si veľmi cenili týchto tichých loveckých psov, ktorých sila si nevyžadovala hlasné vydávanie zvukov pri love, následkom čoho sa koristiť nedávala predčasne na útek. Čo sa týka bieleho osrstenia, pri tomto plemene nejde o žiadnu formu albinizmu. Celý čas sa taktiež dbalo na dobrú pigmentáciu nosa, kože a očí.

Správne proporcie a tvar hlavy pri pohľade zhora.

Správny tvar hlavy pri pohľade z boku.

Argentínska doga s nekupírovanými a s kupírovanými ušami – Aura Priatelja Zeleného údolia a Prisca del Tolkeyen.

OPORNÉ BODY V CHOVE

Hlavnými opornými bodmi v chove argentin v 90. rokoch boli najmä Córdoba, Buenos Aires, La Plata, Mendoza a San Luis. Chovateľov v Argentíne združuje klub Club Del Dogo Argentino – Dr. Antonio Nores Martinez, ale nachádzajú sa tu aj súperiace chovateľské spolky, ktoré nie sú členmi FCI. V Argentíne sa lovecké schopnosti psov priebežne skúšajú a testujú. U mnohých argentínskych chovateľov môžeme na farmách nájsť tzv. testovacie pumpy a diviaky, na ktorých sa overuje dostatočná lovecká ostrom takmer už od šteniat. Takéto skúšky by boli u nás z etického hľadiska, ale aj z hľadiska ochrany zvierat neprijateľné. V Argentíne sú však tieto skúšky (testy) potrebné na preskúšanie loveckej spôsobilosti, najmä keď sa používajú na nebezpečné lovy na šelmy a diviaky.

Argentínska doga vo vodnom živle – Alberto Corrientes.

Prisca del Tolkeyen

AKÁ VLASTNE JE

Argentínska doga má vyrovnanú povahu, typickú pre dogovité psy, vyniká však silnými poľovnými inštinktmí, ktoré sa nedajú eliminovať. Pre svoju rýchlosť, svižnosť a silné čelúste len ťažko nájde rovnocenného súpera v boji s iným psom. K ľuďom je mierna, ale k zvieratám dostatočne ostrá, má napríklad snahu loviť mačky. Veľmi zaujímavý je ostrý kontrast jej povahy, na jednej strane dokáže byť veľmi priateľská a mierumilovná, ale na druhej strane, ak je v ohrození niekto z jej milovaných ľudí, razom sa mení na nekompromisného psa. Má veľký cit pre vážnosť danej situácie, vie veľmi dobre vycítiť, kedy môže zaútočiť a kedy nie. Vie sa rozhodnúť veľmi rýchlo, je to samostatne rozmýšľajúci pes. Jej vzťah k deťom je priateľský, pri styku s nimi je veľmi trpezlivá a tolerantná. Väčšina zá-

stupcov tohto impozantného plemena miluje vodu a veľmi rada pláva. Vo vode dokáže stráviť doslova celé hodiny, najmä v lete.

MOJE SKÚSENOSTI S ARGENTÍNSKOU DOGOU

sú veľmi dobré, správne vedený a socializovaný pes samec sa bez problémov znesie so šteniatkami a sučkami. Malé plemená psíkov si zväčša nevšímajú. Nestretla som sa s náznakom agresivity zo strany psa samca, ak náznak bol, nikdy nezačal ako prvý, ale vždy bol vyprovokovaný iným psom, samozrejme taktiež samcom. U sučiek je to o niečo ľahšie, tie sa okrem šteniatok a psov znesú aj s jedincami rovnakého pohlavia. (Samozrejme, sú to iba moje osobné skúsenosti s mojimi psami a psami mojich známych, s ktorými sme sa stýkali na spoločných vychádzkach. Pri každom plemene sa môže nájsť aj výnimka, každý pes je individualita.)

Argentínsku dogu nie je problémom vycítiť na služobné účely, s úspechom sa využíva na stráženie a v zemi pôvodu dokonca aj ako policajný pes. Pri výcviku by sme, samozrejme, nemali používať rovnaké postupy ako pri služobných plemenách, potrebná je väčšia trpezlivosť a nemôžeme od nej očakávať ani maximálnu až slepú poslušnosť. Je to výborný strážca a obranár. Nemala by byť ani trvale umiestnená v koterci, pretože potrebuje neustály kontakt s človekom a je veľmi spoločenská. Pre svoju krátku srst' je vhodná aj do bytu. **Musím však upozorniť, že je to plemeno náročné na pohyb a potrebuje pravidelné a dostatočne dlhé vychádzky.** Ideálne je, ak sa prebehne popri bicykli alebo aj popri koňovi. Výborné v lete je aj plávanie. Mala by mať možnosť vyblázniť a vyšantit' sa s inými psami. Z vlastnej skúsenosti môžem potvrdiť, že sa bez problémov znesie aj s inými zvieratami, napríklad s koňmi a mačkami, ak je k tomu, samozrejme, vedená od útleho detstva. Je to dominantný typ psa, ktorý si je dobre vedomý svojej sily, preto je to pes, ktorý sa **nehodí pre úplného začiatočníka.** Nel'utujem, že som sa rozhodla práve pre argentínsku dogu, práve naopak. Dokonale mi sadla svojou perfektnou povahou a charakterom.

Mgr. Eva Pastuchová, snímky: autorka
Chovateľská stanica Los Escorpiones Blancos,
www.escorpiones.sk

Eukanuba

Poznámka autora:

Plemeno argentínska doga je zastrešené v Klube molosov SK. Predsedkyňou klubu je pani Mgr. Viera Staviarska. Bližšie informácie môžete nájsť na webovej stránke klubu: www.molossklub.sk